

Løsningsforslag til kapittel 11

Skatterett for økonomistudenter – oppgavesamling

Med mindre annet er opplyst, er det anvendt regler, satser og beløpsgrenser for inntektsåret 2018. Stortingets skattevedtak er forkortet til SSV.

Oppgave 11-1

- a) Kathrine har skutt inn 75 000 kroner ved stiftelsen av selskapet. Selskapets aksjekapital er på 50 000 kroner fordelt på 100 aksjer. Kathrines inngangsverdi for aksjene tilsvarer det beløpet hun har skutt inn i selskapet ved stiftelsen. Kathrines inngangsverdi for aksjene blir $75\,000 / 100 = 750$ kroner per aksje, jf. § 10-32 andre ledd. Skjermingsgrunnlaget settes til aksjens inngangsverdi, jf. § 10-12 andre ledd. Innbetalt kapital på aksjonærens hånd er det beløpet Kathrine har skutt inn i selskapet. Her er innbetalt kapital lik aksjens inngangsverdi og skjermingsgrunnlag, det vil si 750 kroner per aksje.
- b) For at Kathrines Kaker AS skal ha fradragsrett for stiftelsesomkostningene, må det fremgå av stiftelsesdokumentet som er utarbeidet ved stiftelsen av selskapet, at det er selskapet som skal dekke stiftelsesomkostningene. Stiftelsesomkostningene er fradragsberettigede for selskapet etter § 6-1, og selskapet kan kreve fradrag når kostnadene er pådratt, dvs. i det inntektsåret stiftelsen skjer, jf. § 14-2 andre ledd.
- c) Selv om Kathrine har fått redusert sin opprinnelige eierandel fra 100 % til 50 %, har det ikke vært noen transaksjoner, verken mellom den opprinnelige og den nye aksjonæren eller mellom selskapet og den opprinnelige aksjonæren. Kathrine har fortsatt sine aksjer i behold. Hun beholder sine opprinnelige skatteposisjoner som inngangsverdi, skjermingsgrunnlag og innbetalt kapital knyttet til aksjene. Emisjonen får ingen skattemessige konsekvenser for Kathrine.
- d) Bjarne skyter inn 100 000 kroner til selskapet. Han mottar som vederlag 100 aksjer. Bjarnes inngangsverdi blir dermed $100\,000 / 100 = 1\,000$ kroner per aksje, jf. § 10-32 andre ledd. Skjermingsgrunnlag, jf. § 10-12 andre ledd, og innbetalt kapital per aksje er også 1 000 kroner. Samlet inngangsverdi, skjermingsgrunnlag og innbetalt kapital for alle aksjene er 100 000 kroner.

Oppgave 11-2

a) Åpningsbalanse

Varebil	50 000
Verktøy	98 000
Kundefordringer	130 000
Varer	98 000
Sum eiendeler	376 000
Aksjekapital	250 000
Overkurs	117 000
Sum egenkapital	367 000
Avsetning for stiftelsesomkostninger	9 000
Sum egenkapital og gjeld	376 000

Det er ikke plikt til å sette opp åpningsbalanse, men inngangsverdien på eiendelene og forpliktelser som oppstår gjennom stiftelsen av selskapet må dokumenteres. Inngangsverdiene i aksjeselskapet for eiendelene blir lik virkelig verdi.

- b) Inngangsverdien for Sharifs aksjer er 376 000 kroner. Fordelt på 250 aksjer blir inngangsverdien per aksje 1 504 kroner. Inngangsverdien er også skjermingsgrunnlaget og innbetalt kapital, jf. § 10-12 andre ledd.
- c) Overføring av virksomheten, herunder overføring av eiendelene som et tingsinnskudd i et aksjeselskap, innebærer at det er gjennomført en skattepliktig transaksjon hos Egon, jf. § 9-2.

Ved overføring av varebilen oppstår det et tap på $85\,000 - 50\,000 = 35\,000$ kroner. Varebiler avskrives i saldogruppe c. Ved realisasjon av driftsmidler i saldogruppe c kan vederlaget nedskrives på saldo, jf. § 14-44 andre ledd. Etter realisasjonen oppstår det en tom positiv saldo, som Sharif skal fortsette å avskrive, jf. § 14-41 første ledd bokstav c, jf. § 14-43 første ledd bokstav c.

Verktøyet er avskrevet i saldogruppe d. Ved realisasjon føres vederlaget til nedskrivning på saldo, jf. § 14-44 andre ledd. Etter realisasjonen oppstår det en negativ saldo. En negativ saldo skal inntektsføres med en andel som minst tilsvarer gruppens avskrivningssats, jf. § 14-46.

Gevinsten ved realisasjon av kundefordringene inntektsføres i realisasjonsåret, jf. § 14-2.

Etter realisasjonen av virksomheten vil Sharif fortsatt ha en tom positiv saldo og en negativ saldo. Den tomme positive saldoen skal han fortsette å avskrive til saldoen blir 15 000 eller mindre, jf. § 14-47 første ledd. Negativ saldo skal inntektsføres til saldoen er mindre enn 15 000 kroner, jf. § 14-47 andre ledd.

For Sharif skal inntektsført beløp inngå i alminnelig inntekt, jf. § 5-30, og dessuten skattlegges som personinntekt fra virksomhet, jf. § 12-10 andre ledd.

Et fullstendig svar på denne oppgaven skal inneholde beregning av de skattepliktige beløpene i salgsåret og utgående saldoer. Beregningen er ikke vist her.

- d) En kapitalnedsettelse kan enten gjennomføres ved innløsning av aksjer eller ved reduksjon av aksjenes pålydende, jf. bestemmelsene i aksjeloven kapittel 12. Sharifs snekkerservice AS gjennomfører kapitalnedsettelsen ved innløsning av aksjer. Aksjekapitalen nedsettes med 220 000 kroner fra 250 000 kroner til 30 000 kroner og antall aksjer reduseres fra 250 til 30.

Innløsning av aksjer anses i utgangspunktet som en realisasjon etter § 10-37 andre ledd. I Sharifs snekkerservice AS skjer det en innløsning av aksjer uten at eierposisjonene i selskapet endres, siden Egon Sharif eier alle aksjene i selskapet både før og etter kapitalnedsettelsen. En innløsning av aksjer uten endring av eierposisjoner anses ikke som en realisasjon. Utbetalinger til aksjonærene skal behandles etter utbytteregele i § 10-11.

Av 10-11 andre ledd fremgår det at som utbytte anses enhver utdeling som innebærer en vederlagsfri overføring av verdier fra selskap til aksjonær. Dette gjelder imidlertid ikke for tilbakebetaling av innbetalt aksjekapital, herunder overkurs. Ved stiftelsen av selskapet har Egon Sharif innbetalt 1 504 kroner per aksje. Utbetaling fra selskapet utover innbetalt kapital vil være skattepliktig utbytte.

Av oppgaveteksten fremgår det at nedsatt aksjekapital, 220 000 kroner, og overkurs, 135 000 kroner skal utbetales til aksjonæren. Samlet gir dette en utbetaling til aksjonæren på 355 000 kroner. Fordelt på 220 aksjer gir det en utbetaling per aksje på 1 613 kroner. Av det beløpet er 1 504 kroner tilbakebetaling av tidligere innbetalt kapital. Beløp per aksje som skal behandles som utbytteutbetaling hos aksjonæren blir $1\,613 - 1\,504 = 109$ kroner. Samlet utbytte blir $109 \times 220 = 23\,980$ kroner. For å finne det skattepliktige beløpet må oppjusteringsfaktor anvendes, jf. § 10-11. For inntektsåret 2018 var denne 1,33. Skattepliktig beløp blir $23\,980 \times 1,33 = 31\,893$ kroner.

- e) Skatteposisjonene på de gjenværende aksjene ble ikke berørt av kapitalnedsettelsen. Derfor har de gjenværende aksjene inngangsverdi, skjermingsgrunnlag og innbetalt kapital på 1 504 kroner per aksje. Totalt blir dette $30 \times 1\,504 = 45\,120$ kroner.

Oppgave 11-3

- a) Aksjeloven § 12-1 sier at aksjekapitalen kan settes ned til dekning av tap som ikke kan dekkes på annen måte. En kapitalnedsettelse uten overføring av verdier til aksjonærene medfører ikke endringer i selskapets verdier. Kapitalnedsettelsen kan gjennomføres på to måter: enten ved reduksjon av aksjenes pålydende eller ved innløsning av aksjer. I Berit AS er det vedtatt at kapitalnedsettelsen skal gjennomføres ved innløsning av aksjer.

Innløsning av aksjer er i utgangspunktet er realisasjon etter § 10-37 andre ledd. Bestemmelsen kommer imidlertid ikke til anvendelse når det ikke skjer en endring av eierfordelingen i selskapet. Kapitalnedsettelsen i Berit AS innebærer ingen endring i eierforholdene, for Berit eier 100 % av aksjene i selskapet både før og etter nedsettelsen. Berit har heller ikke mottatt noen utbetaling fra selskapet, siden nedsettelsesbeløpet i sin helhet har gått til dekning av tap. Dette er en ren

regnskapsmessig og selskapsrettslig disposisjon, hvor verken selskapet eller aksjonærene får tilført noe eller må avgi noe som har økonomisk verdi. Kapitalnedsettelsen har ingen virkninger for alminnelig inntekt, verken for selskapet eller aksjonæren.

- b) Når antall aksjer som aksjonæren eier endres, uten at aksjonæren har fått noen utbetaling fra selskapet, skal ikke skatteposisjonene på de innløste aksjene forsvinne, men fordeles på de gjenværende aksjene. Det er blant annet lagt til grunn i en uttalelse fra Finansdepartementet av 19. oktober 1979. Du kan lese mer om dette i Skatte-ABC under emnet «aksjer – utbytte». Se for øvrig § 10-34 sammenholdt med § 10-35.

De gjenværende 1 250 000 aksjene vil ha følgende skatteposisjoner:

- Inngangsverdi, skjermingsgrunnlag og innbetalt kapital: $5 \times 5\,000\,000 / 1\,250\,000 = 20$ kroner per aksje.
- Ubenyttet skjerming: $0,60 \times 5\,000\,000 / 1\,250\,000 = 2,40$ kroner per aksje.

Oppgave 11-4

- a) En fondsemisjon, jf. aksjeloven § 10-20, er en formell forhøyelse av aksjekapitalen ved ompostering i balansen fra øvrige egenkapitalposter til aksjekapital. Ved en fondsemisjon skjer det ingen tilføring av midler til selskapet fra aksjonærene, og selskapet får ikke endret sin økonomiske stilling. Den faktiske økonomiske verdien av selskapet er den samme før og etter emisjonen.
- b) Selv om Peder har mottatt nye fondsaksjer, har han ikke blitt rikere. Selskapet er ikke tilført midler ved fondsemisjonen. Samlet verdi av Peder sine aksjer før og etter fondsemisjonen er uendret.
- c) Før fondsemisjonen eier Peder 10 av 100 aksjer, dvs. 10 % av aksjene i selskapet. Etter fondsemisjonen har han mottatt 8 nye fondsaksjer for hver gammel aksje, dvs. 80 nye fondsaksjer. Etter fondsemisjonen eier Peder $80 + 10 = 90$ aksjer av totalt 900 aksjer, det vil si 10 % av aksjene. Peders eierandel er den samme før og etter fondsemisjonen.
- d) Skatteposisjoner for aksjer er knyttet til den enkelte aksje. Skatteposisjonene på de opprinnelige aksjene må omfordeles etter fondsemisjonen, jf. § 10-34 og § 10-32 tredje ledd. Både inngangsverdi, ubenyttet skjerming og skjermingsgrunnlag må omfordeles etter fondsemisjonen. Peder eide opprinnelig 10 aksjer i selskapet. Aksjene hadde en inngangsverdi og et skjermingsgrunnlag per aksje på 1 200 kroner.

Ny kostpris og nytt skjermingsgrunnlag etter fondsemisjonen:

$$(1\,200 \times 10) / (10 + 80) = 133 \text{ kroner per aksje.}$$

- e) Peder mottok utbytte på 40 000 kroner. Han eier på utbyttetidspunktet 90 aksjer i selskapet. Utbytte per aksje blir $40\,000 / 90 = 444$ kroner. Utbyttet er skattepliktig for Peder etter § 10-11 første ledd. Peder skal ha fradrag for skjerming i skattepliktig utbytte etter § 10-12 første ledd. Skjermingsgrunnlaget per aksje er 133 kroner og skjermingsrenten er 2 %. Utbyttet etter fradrag for skjerming må oppjusteres med oppjusteringsfaktoren. $90 \times (444 - 133 \times 0,02) \times 1,33 = 52\,828$

kroner.

- f) Peder har ikke ubenyttet skjerming per aksje, jf. § 10-12 første ledd, siden beregnet skjerming ikke overstiger årets utbytte.
- g) Den nye fondsemisjonen får ingen skattemessige konsekvenser for Peder. Han får nye fondsaksjer, men hans eierandel i selskapet blir ikke endret. Eneste konsekvens for Peder er at det må skje en omfordeling av inngangsverdi, skjermingsgrunnlag og ubenyttet skjerming etter reglene i § 10-34. Beregningen er ikke vist her, men bør være med i et fullstendig svar på oppgaven.

Oppgave 11-5

- a) Til en aksje eid av en personlig aksjonær er det knyttet følgende skatteposisjoner: Inngangsverdi, innbetalt kapital og skjermingsgrunnlag. I tillegg kommer eventuell ubenyttet skjerming. Ved stiftelsen betalte Guttorm og Geir inn 20 000 kroner hver. De tegnet seg for 15 000 aksjer hver i selskapet. Innbetalt kapital per aksje er det beløpet aksjonærene har betalt inn til selskapet per aksje. Her blir inngangsverdien lik kostprisen, det vil si det beløpet som aksjonærene har betalt inn ved aksjetegningen, jf. § 10-32 andre ledd. Inngangsverdien er også skjermingsgrunnlaget for aksjen, jf. § 10-12 andre ledd. Inngangsverdi, skjermingsgrunnlag og innbetalt kapital blir $20\,000 / 15\,000 = 1,333$ kroner per aksje.
- b) Eier Guttorm og Geir aksjene per 31.12 i 20X1, skal det beregnes skjerming, jf. § 10-12 andre ledd. Når beregnet skjerming per aksje overstiger mottatt utbytte per aksje, jf. § 10-12 første ledd, oppstår ubenyttet fremførbar skjerming. Skjerming per 31.12.20X1 blir $1,333 \times 2\% = 0,0267$ kroner per aksje. Ubenyttet skjerming for alle aksjene til Guttorm blir $0,0267 \times 15\,000 = 400$ kroner. Geir eier også 15 000 aksjer og har likeledes 400 kroner totalt i ubenyttet skjerming.
- c) For samtlige aksjonærer er skatteposisjonene inngangsverdi og innbetalt kapital aktuelle. For de personlige aksjonærene må vi i tillegg ta med skatteposisjonene skjermingsgrunnlag og ubenyttet skjerming.

Det må beregnes skjerming per aksje for Guttorms og Geirs aksjer per 31.12.20X2. Skjerming per aksje blir $(1,333 + 0,0267) \times 2\% = 0,0272$ kroner. Akkumulert ubenyttet skjerming per aksje blir $0,0267 + 0,0272 = 0,0539$ kroner, jf. § 10-12.

Oversikt over skatteposisjoner 31.12.20X2:

	Guttorm	Geir	Risky Investment AS
Antall aksjer	15 000	15 000	30 000
Inngangsverdi per aksje	1,333	1,333	66,667
Innbetalt kapital per aksje	1,333	1,333	66,667
Skjermingsgrunnlag per aksje 01.01.20X3	1,387	1,387	
Ubenyttet skjerming per aksje	0,054	0,054	
Inngangsverdi totalt	20 000	20 000	2 000 000

Innbetalt kapital totalt	20 000	20 000	2 000 000
Skjermingsgrunnlag totalt	20 808	20 808	
Ubenyttet skjerming totalt	808	808	

d) Skatteposisjoner 31.12.20X3:

	Guttorm	Geir	Karl Fredrik	Risky Investment AS
Antall aksjer	15 000	15 000	15 000	15 000
Inngangsverdi per aksje	1,333	1,333	2 000,000	33,333
Innbetalt kapital per aksje	1,333	1,333	66,667	33,333
Skjermingsgrunnlag per aksje 01.01.20X4	1,415	1,415	2 040,000	
Årets skjerming per aksje	0,028	0,028	40,000	
Ubenyttet skjerming per aksje	0,082	0,082	40,000	
Inngangsverdi totalt	20 000	20 000	30 000 000	1 000 000
Innbetalt kapital totalt	20 000	20 000	1 000 000	1 000 000
Skjermingsgrunnlag totalt	21 224	21 224	30 600 000	
Ubenyttet skjerming totalt	1 224	1 224	600 000	

e) Gevinst ved aksjesalg i 20X4 er skattepliktig, jf. § 10-31. Det skattepliktige beløpet som skal inngå i alminnelig inntekt hos hver av selgerne, Geir og Guttorm, kan beregnes slik, jf. § 10-32 og § 10-31:

	Guttorm	Geir
Antall solgte aksjer	7 500	7 500
Vederlag	10 000 000	10 000 000
Inngangsverdi (1,33 kroner per aksje)	(10 000)	(10 000)
Gevinst	9 990 000	9 990 000
Reduksjon med ubenyttet skjerming	(612)	(612)
Oppjusteringsgrunnlag	9 989 388	9 989 388
Oppjusteringsfaktor (2018)	1,33	1,33
Skattepliktig beløp	13 285 886	13 285 886

f) Bruken av de resterende aksjene som et tingsinnskudd er en skattepliktig realisasjon av aksjene etter § 10-31 for Guttorm og Geir. Ved realisasjonen legges det til grunn at omsetningsverdien av aksjene tilsvarer vederlaget fra Karl Fredrik Henrik Bakke Larsen i det nylig gjennomførte aksjesalget og at aksjonærene får en tilsvarende aksjegevinst som beregnet under e).

g) En åpningsbalanse for Gegu Holding AS vil ikke inneholde andre eiendeler enn 15 000 aksjer i Gegutec AS. Aksjene føres opp regnskapsmessig til virkelig verdi, det vil si 20 000 000 kroner. Nedenfor har vi sett bort fra eventuelle stiftelsesomkostninger.

h)

Eiendeler		Gjeld/EK	
Aksjer Gegutec AS	20 000 000	Aksjekapital	12 000 000
		Overkurs	6 000 000
Sum	20 000 000		20 000 000

- i) Etter aksjetransaksjonene i 20X4 har Gegutec AS følgende aksjonærer: Karl Fredrik Henrik Bakke Larsen, Risky Investment AS og Gegu Holding AS.

Vi har først beregnet skatteposisjonene for Karl Fredrik per 31.12.20X4:

	Aksjer kjøpt i 20X3	Emisjon våren 20X4	Aksjer kjøpt i 20X4
Antall aksjer	15 000	1 000	15 000
Inngangsverdi per aksje	2 000,000	1 450,000	1 333,333
Innbetalt kapital per aksje	66,667	1 450,000	1,333
Skjermingsgrunnlag per aksje 01.01.20X5	2 080,800	1 479,000	1 360,000
Årets skjerming per aksje	40,800	29,000	26,667
Ubenyttet skjerming per aksje	80,800	29,000	26,667
Inngangsverdi totalt	30 000 000	1 450 000	20 000 000
Innbetalt kapital totalt	1 000 000	1 450 000	20 000
Skjermingsgrunnlag totalt	31 212 000	1 479 000	20 400 000
Ubenyttet skjerming totalt	1 212 000	29 000	400 000

Selskapsaksjonærene har følgende skatteposisjoner 31.12.20X4:

	Risky Investment AS	Gegu Holding AS
Antall aksjer	15 000	15 000
Inngangsverdi per aksje	33,333	1 333,333
Innbetalt kapital per aksje	33,333	1,333
Inngangsverdi totalt	1 000 000	20 000 000
Innbetalt kapital totalt	1 000 000	20 000

Det er Geir og Guttorm som er aksjonærer i Gegu Holding AS per 31.12.20X4. Til en aksje eid av en personlig aksjonær er det knyttet følgende skatteposisjoner: Inngangsverdi, innbetalt kapital og skjermingsgrunnlag. I tillegg kommer eventuell ubenyttet skjerming. Ved stiftelsen har Guttorm og Geir hver for seg skutt inn aksjer med verdi 10 millioner kroner. Hver av dem tegnet seg for 1 million aksjer i selskapet. Innbetalt kapital per aksje er det beløpet aksjonærene har betalt inn til selskapet per aksje. Her blir inngangsverdien lik kostprisen, det vil si den verdien på aksjene som aksjonærene benyttet på tingsinnskuddet ved aksjetegningen, jf. § 10-32 andre ledd. Inngangsverdien er også skjermingsgrunnlaget for aksjen, jf. § 10-12 andre ledd. Inngangsverdi, skjermingsgrunnlag og innbetalt kapital for hver av dem blir $10\,000\,000 / 1\,000\,000 = 10$ kroner per aksje.

Per 31.12.20X4 kan aksjonærene beregne skjerming. Skjerming per aksje blir $10 \times 2\% = 0,20$ kroner per aksje.

- j) Utbetaling av lån fra aksjeselskap til personlig aksjonær anses som mottatt utbytte for aksjonæren, jf. § 10-11 fjerde ledd. Utbyttet etter fradrag for skjerming og anvendelse av oppjusteringsfaktor inngår i alminnelig inntekt for Karl Fredrik.

	Aksjer kjøpt i 20X3	Emisjon våren 20X4	Aksjer kjøpt i 20X4	SUM
Antall aksjer	15 000	1 000	15 000	31 000
Inngangsverdi per aksje	2 000,000	1 450,000	1 333,333	
Innbetalt kapital per aksje	66,667	1 450,000	1,333	
Mottatt lån, per aksje	96,774	96,774	96,774	
Årets skjerming per aksje	81,616	58,580	53,867	
Fremført skjerming	15,158	29,000	26,667	
Ubenyttet skjerming per aksje 01.01.20X5	65,642	-	-	
Inngangsverdi totalt	30 000 000	1 450 000	20 000 000	51 450 000
Innbetalt kapital totalt	1 000 000	1 450 000	20 000	2 470 000
Skjermingsgrunnlag totalt	30 984 627	1 450 000	20 000 000	52 434 627
Ubenyttet skjerming totalt	984 627	-	-	984 627
Mottatt lån, som regnes som utbytte, totalt	1 451 613	96 774	1 451 613	3 000 000
Anvendt skjerming	1 451 613	87 580	1 208 000	2 747 193
Oppjusteringsgrunnlag	-	9 194	243 613	252 807
Oppjusteringsfaktor (2017)				1,33
Skattepliktig beløp				336 233

- k) Kapitalnedsettelsen i Gegutec AS berører følgende aksjonærer: Karl Fredrik Henrik Bakke Larsen, Risky Investment AS og Gegu Holding AS. Innløsning av aksjer er i utgangspunktet en realisasjon for aksjonærene etter § 10-37 andre ledd. En kapitalnedsettelse ved innløsning av aksjer uten endring av eierforholdene i selskapet er imidlertid ikke realisasjon. Utbetalingen til aksjonærene behandles som utdeling av utbytte etter § 10-11 eller skattefri tilbakebetaling av tidligere innbetalt kapital, jf. § 10-11 andre ledd.

Selskapsaksjonærene er omfattet av fritaksmetoden, jf. § 2-38 andre ledd. Av mottatt utbytte må selskapet inntektsføre 3 %, jf. § 2-38 sjette ledd. Samtlige aksjonærer kan motta tilbakebetaling av tidligere innbetalt kapital uten utbyttebeskatning.

Ved beregning av hva som er tilbakebetaling av tidligere innbetalt kapital for Karl Fredrik, må vi regne med tilbakebetaling av lån i 20X6 som innbetalt kapital på Karl Fredriks aksjer, jf. § 10-11 sjette ledd. Tilbakebetalingen har økt skjermingsgrunnlaget.

Vi beregner først Karl Fredriks skatteposisjoner knyttet til aksjene ved utgangen av 20X6:

	Aksjer kjøpt i 20X3	Emisjon våren 20X4	Aksjer kjøpt i 20X4
Antall aksjer	15 000	1 000	15 000
Inngangsverdi per aksje	2 000,000	1 450,000	1 333,333
Innbetalt kapital per aksje 01.01.20X6	66,667	1 450,000	1,333
Tilbakebetalt aksjonærlån	96,774	96,774	96,774
Innbetalt kapital per aksje 01.01.20X7	2 163,441	2 996,774	1 431,441
Skjermingsgrunnlag per aksje 01.01.20X6	2 065,642	1 450,000	1 333,333
Tilbakebetalt aksjonærlån	96,774	96,774	96,774
Skjermingsgrunnlag 31.12.20X6	2 162,416	1 546,774	1 430,108
Skjerming 31.12.20X6	43,248	30,935	28,602
Skjermingsgrunnlag 01.01.20X7	2 205,664	1 577,710	1 458,710
Ubenyttet skjerming 01.01.20X7	108,890	30,935	28,602

Det er utstedt 61 000 aksjer i selskapet. Nedsettelsen medfører at 31 000 aksjer slettes. Vederlag per aksje for innløste aksjer blir $(910\,200\,000 - 30\,000) / 31\,000 = 29\,360$ kroner.

Beregning av virkning på alminnelig inntekt i 20X7 for Karl Fredrik:

	Aksjer kjøpt i 20X3	Emisjon våren 20X4	Aksjer kjøpt i 20X4
Antall aksjer før kapitalnedsettelsen	15 000	1 000	15 000
Antall aksjer som innløses	(7 623)	(508)	(7 623)
Antall aksjer etter kapitalnedsettelsen	7 377	492	7 377
Mottatt vederlag for innløste aksjer	223 812 295	14 920 820	223 812 295
Herav tilbakebetaling av innbet. kapital	32 451 613	2 996 774	21 471 613
Beløp som anses som utbytte	191 360 682	11 924 045	202 340 682
Skjermingsfradrag	(830 064)	(15 721)	(218 033)
Oppjusteringsgrunnlag	190 530 618	11 908 324	202 122 649
Oppjusteringsfaktor 1,33 (2018)	1,33	1,33	1,33
Skattepliktig beløp	253 405 722	15 838 071	268 823 123

Virkning på alminnelig inntekt for selskapsaksjonærene:

	Risky Investment AS	Gegu Holding AS
Antall aksjer før kapitalnedsettelsen	15 000	15 000
Antall aksjer som innløses	(7 623)	(7 623)
Antall aksjer etter kapitalnedsettelsen	7 377	7 377
Mottatt vederlag for innløste aksjer	223 812 295	223 812 295
Herav tilbakebetaling av innbet. kapital	254 098	10 163,934
Beløp som anses som utbytte	223 558 197	223 802 131
Herav skattefri del, jf. § 2-38	216 851 451	217 088 067
Skattepliktig beløp	6 706 746	6 714 064

Oppgave 11-6

Aksjene har en inngangsverdi og et skjermingsgrunnlag på 1 000 000/1 000 = 1 000 kroner per aksje, jf. §§ 10-32 og 10-12. Aksjene har en skatteposisjon i form av innbetalt kapital på 400 kroner per aksje. Denne skatteposisjonen overføres fra tidligere eier til Leif når han kjøper aksjene. Leif har ikke mottatt utbytte fra selskapet i 20X6 og har ubenyttet skjerming til fremføring, jf. § 10-12 andre ledd, og første ledd.

Ved kapitalnedsettelsen i 20X7 skjer det en utbetaling til aksjonærene med 400 000 kroner. En utbetaling til aksjonærene er et utbytte etter § 10-11 andre ledd. Et unntak gjelder for tilbakebetaling av tidligere innbetalt kapital som kan utbetales til aksjonærene uten beskatning, jf. § 10-11 andre ledd andre punktum.

Innbetalt kapital per aksje kan ikke økes gjennom fondsemisjon. Endring av innbetalt kapital per aksje på aksjonærhånd forutsetter at det i forbindelse med en formell endring av aksjekapitalen i selskapet skjer en verdioverføring mellom aksjonærer og selskapet. Den tidligere økningen av aksjekapitalen i selskapet ved en fondsemisjon anses ikke som innbetalt kapital, jf. § 10-11 sjuende ledd. Av bestemmelsens åttende ledd fremgår det at tidligere fondsemittert kapital skal behandles som utbytte hos aksjonærene når slik kapital utdeles.

Ved kapitalnedsettelsen reduseres aksjenes pålydende fra 600 kroner til 200 kroner per aksje, og det utbetales 400 kroner per aksje til aksjonærene. Av utbetalingen er 200 kroner per aksje tidligere fondsemittert kapital. Denne utbetalingen anses som et utbytte for Leif og beskattes etter reglene i § 10-11 første ledd.

I beregningen nedenfor har vi forutsatt at skjermingsrenten er 1 %.

Utbytte	200 000
Skjerming 1 000 x 1 % x 1 000 =	(10 000)
Oppjusteringsgrunnlag	190 000
Oppjusteringsfaktor, jf. § 10-11 (2018)	1,33
Skattepliktig beløp	252 700

Resterende utbetaling på 200 000 kroner er tilbakebetaling av tidligere innbetalt kapital. Det er ikke skattepliktig, jf. § 10-11 andre ledd andre punktum.

Ved tilbakebetaling av tidligere innbetalt kapital skal inngangsverdien reduseres, jf. § 10-35. Det samme gjelder skjermingsgrunnlaget. Aksjenes inngangsverdi og skjermingsgrunnlag etter tilbakebetaling av innbetalt kapital blir $10\ 000 - 200 = 9\ 800$ kroner per aksje.

Oppgave 11-7

- a) Styrehonorar er fordel vunnet ved arbeid, jf. § 5-10. Enten styrehonorar er mottatt av styremedlem som arbeidsinntekt eller fakturert fra styremedlem som driver virksomhet, skal det beregnes arbeidsgiveravgift av styrehonorar, jf. folketrygdloven § 23-2 andre ledd, siste punkt.

Grunnlaget for arbeidsgiveravgift er innberetningspliktige ytelser, jf. folketrygdloven § 23-3 første ledd. Styrehonorar innberettes i den perioden da honoraret blir utbetalt eller det er adgang for mottaker til å få det utbetalt, jf. § 14-3 første ledd. Arbeidsgiveravgiften skal derfor betales i første termin 20X2.

- b) Styrehonorar og arbeidsgiveravgift er fradragberettiget for arbeidsgiver, jf. § 6-1. Fradraget på 14,1 % (sone 1) av 50 000 kroner, dvs. 7 050 kroner, og styrehonorar på 50 000 kroner fradragsføres når kostnadene er pådratt, jf. § 14-2 andre ledd. HappyCat kan kreve fradraget i 20X1, jf. § 14-2 andre ledd. For mottakeren av styrehonoraret, Wally Moe, inngår styrehonoraret i alminnelig inntekt og personinntekt for 20X2, jf. § 14-3.

- c) Utbytte fra HappyCat AS er i utgangspunktet fritatt for skatt hos MOWMITT AS etter § 2-38. Dette er ikke utbytte fra et datterselskap innfor et skattekonsern, se § 2-38 sjette ledd bokstav c. 3 % av utbyttet må inntektsføres, jf. § 2-38 sjette ledd bokstav a.

Det skattepliktige beløpet blir $3\% \times 23\% \times 1\ 500\ 000 = 10\ 350$ kroner. Det skal tas med i alminnelig inntekt etter at det er godkjent i generalforsamlingen i HappyCat AS, dvs. i 20X2, jf. § 14-2 første ledd.

- d) Det har ikke vært noen fondsemisjon i HappyCat AS. Gjennom kapitalnedsettelsen skjer det ingen endringer i eierfordelingen i selskapet. All utbetaling kan anses som tilbakebetaling av tidligere innbetalt kapital. Dette anses ikke som utbytte, jf. § 10-11 andre ledd. Utbetalingen er skattefri for mottakerne. Skatteposisjonene for aksjene reduseres med mottatt beløp, dvs. at inngangsverdien per aksje reduseres med 1 000 kroner per aksje ($1\ 500\ 000/1\ 500$), jf. § 10-35. Ny inngangsverdi blir da $2\ 000 - 1\ 000 = 1\ 000$ kroner per aksje.

Oppgave 11-8

- a) Marcus Invest AS og Brikkebukken AS er omfattet av reglene i § 2-38. Mottatt utbytte er i utgangspunktet unntatt fra skatteplikt etter § 2-38 andre ledd, men de mottakende selskapene skal inntektsføre 3 % av mottatt utbytte etter § 2-38 sjette ledd. Beregning av skattepliktig del av mottatt utbytte:

Marcus Invest AS $2\ 000 \times 200 \times 3\% = 12\ 000$ kroner.

Brikkebukken AS $2\ 000 \times 150 \times 3\% = 9\ 000$ kroner.

Hendriksen & Mo ANS er ikke eget skatteobjekt. Det er eierne som skal skattlegges for alminnelig inntekt opptjent i selskapet, jf. § 2-3 andre og tredje ledd og § 10-41. For å få gjennomført beskatningen av selskapsdeltakerne, må det beregnes alminnelig inntekt for Hendriksen & Mo ANS, som om selskapet var skattyter, jf. § 10-41. I utgangspunktet skal inntekter som nevnt i § 2-38 andre ledd ikke tas med i beregningen, men 3 % skal likevel inntektsføres, jf. § 10-41 andre ledd. Beløpet som skal inngå alminnelig inntekt blir $2\,000 \times 400 \times 3\% = 24\,000$ kroner.

Josefine er omfattet av reglene i aksjonærmodellen. For Josefine er mottatt utbytte skattepliktig etter § 10-11 første ledd. Josefine kan kreve fradrag for skjerming etter § 10-12. Mottatt utbytte etter fradrag for skjerming skal oppjusteres med oppjusteringsfaktor for å komme frem til det skattepliktige beløpet.

Mottatt utbytte (2 000 x 250)	500 000
Skjerming (2 000 x 2 %) x 250	(10 000)
Utbytte etter fradrag for skjerming	490 000
Oppjusteringsfaktor, jf. § 10-11 (2018)	1,33
Skattepliktig beløp	651 700

- b) Skatteposisjoner 31.12.20X6: Til en aksje eid av en personlig aksjonær er det knyttet følgende skatteposisjoner: Inngangsverdi, innbetalt kapital og skjermingsgrunnlag. I tillegg kommer eventuell ubenyttet skjerming. Til aksjer som er omfattet av fritaksmetoden er det kun posisjonen innbetalt kapital som er aktuell, men en aksjonær må også kunne dokumentere inngangsverdien. Eksempelvis kan senere endringer i skattereglene gi behov for å anvende inngangsverdien.

	Brikkebukken AS				
	Josefine	M. Inv. AS	I.	II.	H&M ANS
Antall aksjer	250	200	100	50	400
Inngangsverdi per aksje	2 000	1 000	3 000	2 500	1 000
Innbetalt kapital per aksje	1 000	1 000	1 000	1 000	1 000
Skjermingsgrunnlag per aksje 01.01.20X7	2 000				

Romertallene i tabelloverskriftene er brukt for å skille mellom aksjeposter i samme selskapet som er anskaffet på ulikt tidspunkt.

- c) En fondsemisjon, jf. aksjeloven § 10-20, er en formell forhøyelse av aksjekapitalen ved ompostering i balansen fra øvrige egenkapitalposter til aksjekapital. Ved en fondsemisjon skjer det ingen tilføring av midler til selskapet fra aksjonærene og selskapet får ikke endret sin økonomiske stilling. Den faktiske økonomiske verdien av selskapet er den samme før og etter emisjonen. Aksjonærene får økt pålydende på aksjene sine, men dette har ingen skattemessige konsekvenser.

d) Josefine kan beregne skjerming på sine aksjer 31.12.20X7, jf. § 10-12.

	Brikkebukken AS				
	Josefine	M. Inv. AS	I.	II.	H. & M. ANS
Antall aksjer	250	200	100	50	400
Inngangsverdi per aksje	2 000	1 000	3 000	2 500	1 000
Innbetalt kapital per aksje	1 000	1 000	1 000	1 000	1 000
Beregning av skjerming 31.12.20X7	40,000				
Ubenyttet skjerming 01.01.20X8	40,000				
Skjermingsgrunnlag per aksje 01.01.20X8	2 040				

e) Selv om både Brillebutikken AS og Hendriksen og Mo ANS får endret sine eierandeler i selskapet ved kapitalforhøyelsen, har kapitalforhøyelsen ingen skattemessige konsekvenser for disse aksjonærene.

f) Josefine kan beregne skjerming på sine aksjer 31.12.20X8, jf. § 10-12.

	Josefine, I	Josefine, II
Antall aksjer	250	500
Inngangsverdi per aksje	2 000	6 500
Innbetalt kapital per aksje	1 000	6 500
Beregning av skjerming 31.12.20X8	40,80	130,00
Ubenyttet skjerming 01.01.20X9	80,80	130,00
Skjermingsgrunnlag per aksje 01.01.20X9	2 080,80	6 630,00

	Marcus I. AS		Brikkebukken AS		H. & M. ANS
	I.	II.	I.	II.	
Antall aksjer	200	1000	100	50	400
Inngangsverdi per aksje	1 000	6 500	3 000	2 500	1 000
Innbetalt kapital per aksje	1 000	6 500	1 000	1 000	1 000

g) Det ble utbetalt et utbytte på 6 000 000 kroner. Etter kapitalforhøyelsen er det 2 500 aksjer i selskapet. Utbetalt utbytte per aksje var $6\,000\,000 / 2\,500 = 2\,400$ kroner per aksje. I tillegg har Knekkeriet AS ytet lån til aksjonærer.

Lån til Brikkebukken AS behandles som vanlig lån hos begge parter. Rentekostnadene er fradragsberettigede for Brikkebukken AS etter § 6-40. Begrensningsregelen i § 6-41 kommer ikke til anvendelse, siden Brikkebukken AS ikke eier mer enn 6 % av aksjene i Knekkeriet AS. For at § 6-41 skal kunne anvendes, må eierandelen ha vært minst 50 prosent i løpet av inntektsåret, jf. fjerde ledd. Vi forutsetter at det ikke er identifikasjon mellom Brikkebukken AS og noen av de øvrige aksjonærene, jf. § 6-41 fjerde ledd.

Josefines mottak av lånebeløp skal skattemessig behandles hos henne som utbytte, jf. § 10-11 fjerde ledd, men hun kan likevel kreve fradrag for påløpte renter på lånet etter § 6-40.

Vi har ikke tatt med rentefradragene når vi nedenfor har beregnet virkningen på alminnelig inntekt.

	Josefine, I	Josefine, II	Josefine, sum
Antall aksjer	250	500	
Mottatt reelt utbytte	2 400	2 400	
Mottat aksjonærlån	2 400	2 400	
Sum utbytte per aksje	4 800	4 800	
Årets skjerming	(41,62)	(132,60)	
Fremført skjerming	(80,80)	(130,00)	
Oppjusteringsgrunnlag	4 678	4 537	
Oppjusteringsfaktor, jf. § 10-11 (2018)	1,33	1,33	
Skattepliktig beløp per aksje	6 221,74	6 034,21	
Totalt	1 555 435	3 017 105	4 572 540

Marcus Invest AS og Brikkebukken AS er omfattet av fritaksmetoden, jf. § 2-38 første ledd. Utbyttet er fritatt fra skatteplikt etter § 2-38 andre ledd, men selskapene skal inntektsføre 3 % av mottatt utbytte, jf. § 2-38 sjette ledd.

Marcus Invest AS $2\,880\,000 \times 3\% = 86\,400$ kroner

Brikkebukken AS $360\,000 \times 3\% = 10\,800$ kroner.

Ved beregning av alminnelig inntekt for Hendriksen og Mo ANS etter § 10-41, er mottatt utbytte fritatt fra skatteplikt, jf. § 10-41 andre ledd. Paragraf 2-38 sjette ledd gjelder tilsvarende og selskapet må inntektsføre $960\,000 \times 3\% = 28\,800$ kroner.

h) Josefine har anvendt all skjerming i 20X9 og har derfor ikke skjerming til fremføring.

	Josefine, I	Josefine, II
Antall aksjer	250	500
Inngangsverdi per aksje	2 000	6 500
Innbetalt kapital per aksje	1 000	6 500
Skjermingsgrunnlag per aksje 01.01.2X10	2 000	6 500

Romertallene i tabelloverskriftene er brukt for å skille mellom aksjeposter i samme selskapet som er anskaffet på ulikt tidspunkt.

	Marcus I. AS		Brikkebukken AS		H. & M. ANS
	I.	II.	I.	II.	
Antall aksjer	200	1000	100	50	400
Inngangsverdi per aksje	1 000	6 500	3 000	2 500	1 000
Innbetalt kapital per aksje	1 000	6 500	1 000	1 000	1 000

- i) Tilbakebetaling av et lån som tidligere er skattlagt som mottatt utbytte hos personlig aksjonær, skal anses som innbetalt kapital for aksjonæren, jf. § 10-11 sjette ledd. For Josefine innebærer dette at hun får en innbetalt kapital på 1 800 000 kroner som skal tillegges aksjene i 2X10. Det en økning av innbetalt kapital per aksje med 2 400 kroner. Endret innbetalt kapital per aksje:

	Josefine, I	Josefine, II
Antall aksjer	250	500
Innbetalt kapital per aksje	1 000	6 500
Innfrielse av utbyttebeskattet lån	2 400	2 400
Ny innbetalt kapital per aksje	3 400	8 900

Det er utstedt totalt 2500 aksjer i Knekkeriet AS. Ved kapitalnedsettelsen mottok hver aksjonær $9\,900\,000 / 2\,500 = 3\,960$ kroner per aksje. Beregning av virkningen for Josefine:

	Josefine, I	Josefine, II
Antall aksjer	250	500
Mottatt utbetaling etter kapitalnedsettelsen	3 960	3 960
Herav tilbakebetalt kapital	(3 400)	(3 960)
Beløp som utbyttebeskattes	560	0

Opgaven opplyser ikke om nedsettelsen er gjort ved forholdsmessig sletting av aksjer eller nedskrivning av pålydende. Vi forutsetter her at nedsettelsen er gjort ved nedskrivning av pålydende. Dette medfører at skjermingsgrunnlaget etter nedsettelsen blir slik:

	Josefine, I	Josefine, II
Antall aksjer	250	500
Skjermingsgrunnlag 01.01.2X10	2 000,00	6 500,00
Innfrielse av utbyttebeskattet lån	2 400,00	2 400,00
Tilbakebetalt kapital	(3 400,00)	(3 960,00)
Skjermingsgrunnlag 31.12.2X10	1 000,00	4 940,00
Skjerming 31.12.2X10	20,00	98,80
Skjerming som anvendes i 2X10	(20,00)	
Ubenyttet skjerming 01.01.2X10	0,00	0,00
Ubenyttet skjerming 01.01.2X11	0,00	98,80
Skjermingsgrunnlag 01.01.2X11	1 000,00	5 038,80

Samlet skattepliktig utbytte for Josefine blir $560 \times 250 = 140\,000$ kroner. Redusert med skjerming og oppjustert med oppjusteringsfaktor blir det skattepliktige beløpet $(140\,000 - 250 \times 20) \times 1,33 = 179\,550$ kroner.

Vi må også gjøre beregninger for øvrige aksjonærer. For disse skal 3 % av beløp som anses som utbytte, tas med som inntekt ved beregning av alminnelig inntekt.

	Marcus I. AS		Brikkebukken AS		H. & M. ANS
	I.	II.	I.	II.	
Mottatt utbetaling etter kapitalnedsettelsen	3 960	3 960	3 960	3 960	3 960
Herav tilbakebetalt kapital	(1 000)	(3 960)	(1 000)	(1 000)	(1 000)
Beløp som anses som utbytte	2 960	0	2 960	2 960	2 960
Skattepliktig del (3 %)	88,80	0,00	88,80	88,80	88,80
Antall aksjer	200	1 000	100	50	400
Totalt skattepliktig beløp	17 760	0	8 880	4 440	35 520

j) Se beregningene foran.

Josefines inngangsverdi er endret tilsvarende endringer i skjermingsgrunnlaget. For de 250 eldste aksjene blir inngangsverdien ved inngangen til 2X11 lik $2\,000 + 2\,400 - 3\,400 = 1\,000$ kroner per aksje. For de resterende 500 aksjene blir inngangsverdien lik $6\,500 + 2\,400 - 3\,960 = 4\,940$ kroner per aksje.

k) Likvidasjonsutbytte per aksje blir $4\,400\,000 / 2\,500 = 1\,750$ kroner. Likvidasjonsutbytte behandles som realisasjonsvederlag for aksjene, jf. § 10-37.

For Marcus Invest AS og Brikkebukken AS er bortfall av aksjene i Knekkeriet AS omfattet av fritaksmetoden, jf. § 2-38 andre ledd. Selskapsaksjonærene har heller ikke ha fradragrett for tap på aksjene ved likvidasjonen, jf. § 2-38 første ledd. Samme skattemessige løsning gjelder for Hendriksen og Mo ANS, jf. § 10-41 andre ledd.

For Josefine blir virkningen på alminnelig inntekt i 2X11 slik:

	Josefine, I	Josefine, II	Sum
Likvidasjonsutbytte per aksje	1 760	1 760	
Inngangsverdi	(1 000)	(4 940)	
Gevinst / tap	760	(3 180)	
Oppjusteringsfaktor	1,33	1,33	
Skattepliktig gevinst/tap per aksje	1 010,8	(4 229,4)	
Antall aksjer	250	500	
Sum virkning på alminnelig inntekt	252 700	(2 114 700)	(2 367 400)

Josefine får et netto fradrag på 1 736 000 kroner. Hun kan ikke benytte ubenyttet skjerming til å øke et tap. Hun har ingen fremførbar ubenyttet skjerming knyttet til de eldste aksjene.

Oppgave 11-9

- a) Til en aksje eid av en personlig aksjonær er det knyttet følgende skatteposisjoner: Inngangsverdi, innbetalt kapital og skjermingsgrunnlag. I tillegg kommer eventuell ubenyttet skjerming. Ved begynnelsen av 20X1 var Meretes inngangsverdi, innbetalt kapital og skjermingsgrunnlag per aksje tilsvarende innskuddet per aksje i selskapet på stiftelsestidspunktet, det vil si $100\ 000 / 100 = 1\ 000$ kroner. Per 31.12.20X1 tilordnes hun $1\ 000 \times 0,02 = 20$ kroner per aksje i skjerming, som kan fremføres, jf. § 10-12.
- b) Det ble gjennomført en fondsemisjon i selskapet og aksjekapitalen økt med 770 000 kroner gjennom utstedelse av 770 nye aksjer. Ved fondsemisjon skal det foretas en omfordeling av inngangsverdi og skjermingsgrunnlag, jf. § 10-32 tredje ledd og § 10-34. Ny inngangsverdi og innbetalt kapital per aksje blir $100\ 000 / (100 + 770) = 114,943$ kroner per aksje. Omfordelt ubenyttet skjerming blir $20 \times 100 / 870 = 2,299$ kroner per aksje.

Det må beregnes skjerming per 31.12.20X2: $(114,943 + 2,299) \times 0,02 = 2,345$ kroner per aksje. Ved utgangen av 20X2 utgjør ubenyttet skjerming per aksje $2,299 + 2,345 = 4,644$ kroner. Totalt blir dette $4,644 \times 870 = 4\ 040$ kroner. Det kunne vi også ha regnet ut slik:

$$100\ 000 \times 1,02 \times 1,02 - 100\ 000 = 4\ 040.$$

- c) Likvidasjonsutbytte: $100\ 000 + 770\ 000 + 1\ 540\ 000 = 2\ 410\ 000$ kroner. Det utgjør 2 770,11 kroner per aksje.
- d) $(2770,11 - 114,943 - 4,644) \times 1,33 \times 870 = 3\ 066\ 920$ kroner.

Et fullstendig svar skal også ha forklaring av tallene og begrunnelse gjennom henvisning til relevante paragrafer. I beregningen har vi benyttet oppjusteringsfaktor på 1,33 for inntektsåret 2018, jf. § 10-31.

- e) Beregning:

År	20X1	20X2	20X3	Sum
Alminnelig inntekt i Knirk AS	1 000 000	2 000 000	0	3 000 000
Skatt for Knirk AS (23 %)	230 000	460 000	0	690 000
Alminnelig inntekt for Merete	0	0	3 066 920	3 066 920
Skatt for Merete (23 %)	0	0	705 392	705 392
Sum skatt for selskapet og for Merete				1 395 392
Sum skatt for begge i % av Knirks alm. innt.				46,5 %

- f) Merete har redusert sin skattepliktige inntekt med skjerming. Deretter er nettoinntekten oppjustert med oppjusteringssats. I selskapet er skattesatsen for alminnelig inntekt anvendt på opptjent overskudd, uten justeringer. Det er forskjell i reell skattesats på selskapets hånd og reell skattesats for personlig aksjonær.